

bonden *Hinrik* togh sielff godzit ok vntflydde och leffuer än j dagh.

Samme dagh rechte *Pawal dragere* handen for xij (12) *marck* for oquedens ordh. *Tenetur* iij (3) *marck*. *Fideiussit* *Lasse dragere*.

[21 november]. *Feria 4:a ante Clementis*<sup>1)</sup> stode *Jönis* j *Söderby* och *widerkendis* for retta, at han jnförde *pigan* *siwka* *fran* sin och *fich* henne jn j *Michel Raukes* *hwss* for *porten*, ok *helbrödhgde* war hon, tha han henne fick *hedan* aff *bönom* til *sigh*.

[21 november]. *Odensdagen* nest fore *Clementis* tha jn- 384.  
kallades *Jöns* j *Söderby* *jnnan* *luckta* *döra*. Tha befragede *borgamesteren* *hanom* til *annan* *tiidh*, om han sielff förde *pygan* jn och *hwar* *medh* *hanom* war. Tha sade han, at han sielff henne jnförde och hans lege *quinno* och *jngen* *annan*. Tha *swarade* *Peder Skytte* ther til, at han hade sin *sön* *medh* j *baten*. *Thet* stodh han tha til fore *retten*, ok ath hon war *siwk* ok *träncktede* til *Findlandz* j *gen*, ok ther meder satte han *borgan* och *Michel Raucka* *tesliges*.

Jöns j Söderby.

[26 november]. *Mandagen* nest epter *Katherine virginis* kom fore retta j *ärliga* ok *welbordoge* *herra* oc *mens* *nerwaro*, her *Thwre Twresson*, her *Ywer Gren*, her *Erick Otsson*, *riddara*. *Arffuit Trolle* och *Benekt Akasson*, *wäpnara*, och j all *radzsens* *nerwaro* *Jöns Persson* j *Söderby* pa *Mwnsöön*. Tha sade her *Thure* och *Arffuit Trolle* til *hanom*, ath han sant *sägie* skulle om then *pygan* han *hijt* jn j *byn* förde, som han for *Gudj* *antware* welle. Tha *kendes* han *thet*, ath han henne jnförde *medh* sin *sön* och *lega* *quinna* ok *antworde* henne ther j *hwsit*, 385.  
som *hanom* hade henne *antwordet*, ok tha han henne her aff *byn* förde til sin, tha war hon *helbrögde* *wel* *viidh* *viij* (8) *dagha*, och *swa* *wort* hon *siwk*; *swa* förde han henne hem til *Mickel Rauckes* j *gen*, ok skulle *Mickel* och hans *hustru* *swa* *swara* *pygan*: »*epter* *thu* *esth* *ecke* *hans* *gadingh*, *tha* *äst* *thu* *ey* *waar* *gading*», ok ther meder *atskylldes* the, ok *jntet* wiste han ther *mera* aff. Tha *sporde* her *Twre* och *Arffuit* *hanom* *aath*, om hon ey war *siwk* aff hans *handa* *wercke* eller *nager*

<sup>1)</sup> Ändrat från: Samme dagh.

j hans gard. Tha swarade Jöns ney och wille *tet* füllelica affwäria *medh* lagen. Tha stode vp j retten erlig man Erich Gisslasson ok sade til Jönis j Söderby, ath samminden är ey än nw framkomen; som *han siger* och kennis, at han sielff förde jn j byn, *tet siger* han [ey sant?], som han wel weth. Tha manedhe her Thwre *hanom* pa at han ey dölle skulle *tet* sant war vjdh sine welfärdh. Tha stode han och widerkendes, ath *hanss sön medh* hans tieneste *quinna* henne jnförde och ey han sielff ok »*thet* jach lögh ther om, *tet* badh mik Michel Raucka storliga om, ath jach swa sägie skulle *honom* til hielp.

386. Samma dagh stode for rettha Birgitta Swens, som [boor?] j Michel Raukes gardh nest wider *hanom* sielff, ok viderkendes, at pigan, som dödh bleff wijd Hoffuendals port, war j jx (9) netther hem til *hennis* ok laagh vnder bordit och kom ey aff sine<sup>1)</sup> klederen, swa lenge *hon* ther lag, ok fremmermer sade *hon*, ath pygan hade sagt, ath Michel Raukes *hwstru* henne tijth sende at liggie, ok sade *hon*, at Michels *hustru* en tijdh sende til *henne* lytet maath och j (1) stopp öl. Swa wistes *hon* vth.

- J samma stwnd kalledes jn for the gode herrer och alt radit *hennis* husquinno, som heet Kaderin Arffuidz dotther, oc sade samma ordh som *werdinnan* ok *ytermera* sade, ath pygan, som siwck war, badh *henne* for Gudz schul, at *hon* sculle hielpa *henne* vtj bastue, huilkit *hon* och swa giorde. J *thet* samma *hon* *henne* twagh ok rychtade j bastuen ok klogh *henne* pa sin rög eller kom nagat widh *hanom* eller *arana*, tha ropade *hon* *strax* och sagde pa sith maal finszka: »for Gudz scul, kom ecke fast wjdh *myn* rygh eller *arma!*». Tha swarade Kaderin: 387. »hwij saa, haffuer thw fangit hwgh aff nakrom?» Tha swarade pygan ok (?): »*kere* Kaderin, jach tor *tet* ey sägie». Thy sporde Kaderin ther *ytermera* om. Tha pa *tet* syszta sade pygan: »vil thu *thet* ecke sägie for nakrom, tha wil iach sägie tik *thet*», huilkit Kaderin *henne* loffuede. Tha sade *hon* for *henne*, ath *hustru* Dorathea Michel Raukes hade *henne* slagit. Tha sporde Kaderin: »*medh* *hwario?*» Tha swarade *hon*: »*medh* eth wedaträ» ok badh *framdelis* Kaderine jntet om *thette* *ytermera thala* ok »*faar* *hon* *tet* withe, *thaa* slaar *hon* mik j hääl». Pa

<sup>1)</sup> Detta ord tillskrivet i margen.

desse ordh wille Kaderina döo, at hon *tette* for henne sade. Ok ther meder vthwistes hon.

J samma stwnd kom jn före retten en pyga, som heth Martha, som och hade tient Michel Raukes hustru medh then samma döde pygan, ok sade, at hustru Dorathe fan pigan vtj ene bodh. Swa lot hon boda dören j gen om sigh baden; hwadh the giorde sina mellen, thess viste hon ey. Fframdelis sade samma pigha for retten, at Michels hustru hade henne kapa j sina wäro och beholt heme her qwar ner sigh, tha hon sende henne pa landzbögden, ok nar pigan j gen kom aff landzbögden, om hon kraffde sina kapa j gen, hwadh theris wydertalan thaa war, tess wiste hon ey eller theris atsklynadh.

Samma stwndh och tijdh sendes bodh epter hustru Dorathea, 388. Mickel Raukes hustru. Tha sporde her Thure Thuresson och Arffuit Trolle henne aath, om pygan war j henne huss, tha bonden förde henne hijt j byn aff landzbögden, huilkit hon storliga nekade ok sade, ath hon ey henne haffua wille eller ware hennis gading, epter hon ey ware bondans gadingh, som henne tha jnförde, ok nekade, ath hon henne jngenstades wiste til sina granna vtan plat henne ey haffua wille. Togh stode hon thet til for reitha, ath hon sende henne lyteth maath ok ööl medh sin sön j annan garden ther nest, ther then sywka pygan lagh j the jx (9) netter. Vile och ecke forseriffne hustru Dorathee ey til staa nager kapa ner sig haffua aff fornempde döde piga, medan hon pa bögden war, huilkith forseriffne bonde Jöns j Swderby och Martha henne offuerwitnada, at swa war, ok hon sielff tha pa siszta thet widerkendis for retten.

Piganness fader, som slagen bleff, ther Michel Rauka tiente, hether Per Diekn j Peymara sokn, och byn hether Kysele j Findlandh.<sup>1)</sup>

Desse epterscriffne dandemen ware thee, som sönte then 389. döde pygan for Hwffwendals port lagh, som Mickel Rauka hade tient, om hennis blanadh, som hon pa sigh hade. Tha giorde the sin eedh ok reth pa ath hon fwilleliga hade then blanadh aff hwgh och ey aff andra söke vtan aff menniskio

<sup>1)</sup> I margen: Nota.

hender. Desse vare synemennen: Andhers Suensson kemmenenren, Jacop Mansson, Clauus scredde[re] mercator, Karl gritegiwtere, mester Lodwijck, Lasse, Pynnow Heyke vxor fich.<sup>1)</sup>

[1 december]. Lögerdagen nest epter Andree apostoli kom fore rettin j ärlige mens her Twre Thuressons, her Ywer Grens, riddara, och Pedher Ragwalsons nerwaren medh radit Jöns Perssons sön j Söderby j Mwnszöö, hetendes Peder Jönsson, ok widerkendes alla sanding om then fatigha döda pygan, hwre ther om var, ok vitnade reth twerth mot sin fader, som hans fader hade sagt, thet han pygan heel ok hilbrögde heden aff bynom förde. Tha stode han her jn fore rettin medh the vj (6) men, som medh hans fader war j bathen, tha pygan heden fördes, och sant sade, ath hon ganzska siwk war pa samma tijdh, sywk war hon ther ner hans fader, och siwk förde samma dreng hene hijt j byn vp j Michel Raukes hwss j gen.

390. Eodem die. Ffrandelis som hustru Dorathea til fören hade nekat fore rettin och ney fore saght, ath pygan kom ey j hennis huss, tha hon hem kom och jn j byn fördes aff Mwnszön, tha stode forseriffne Peder Jönsson ok witnede henne tet vp j ögonnen, at pigan gik vp j stwen och war ther, swa lenghe maltit vpmeltes, som hon aff hanom köpte, och ä meden han och hans medh fölie aatho samestadz och hon bredde peninga, ok bleff ther epter thöm qwar sittande j husit, tha thee sin wegh gingo. Thette betugede han henne offuer oppinbarliga.

Samma dagh och tima sporde her Twre pilten aath, om han pigan hijt jn j byn förde aller hans fader. Tha swarade pilten, at »myn fader förde henne heem til war medh desse vj (6) men her staa, och war hon siwck, ok jach förde henne siwka hijt j byn j gen j Michel Rawkes hwss». Swa wtuistes drengen, och hans fader jnkallades.

391. Samma stwnd jnkallades Jöns j Söderby. Tha sporde her Thure Twresson honom aath än thaa och badh hanom forware sigh och betänckie sig j sith thaal. Tha sade her Thure: »Sig än nw sant om thenne fatiga döda pygha, om hon war siwk, tha thw henne förde heden aff bynom til thin; wij vitom togh

<sup>1)</sup> Meningen torde vara: Lasse, som gifte sig med Pinnow Heykes änka.

all for thy, hwadh sant är». Tha swarade Jöns och sade: »Kere herrer, for Gudz scul nader mik, jach staar thet til, ath jach förde henne siwka heden aff bynom, som myna granna wel wetha medh mich thaa ware, ok siwk war hon ner mik, swa ath hon gaff aff sigh blodh, ok siwk förde myn sön henne j byn j gen».

Samma stwndh jnkallades hustru Dorathea for retthen annan tijdh, ok sporde her Thwre henne än til: »Kere hustru, forwar tina siel, vitnen gha tik alth aff ner, thu slepper jnga lundh medh the swar thu jadans heffde eller j fördax, stadt heller thin gerningh til ok bedes nade; tha kan man medh tik nader göre». Thaa stode fornempde hustru Dorathea ok widerkendes, ath hon henne hade slagit och aldrich j swa mattha, at hon henne wille j hel slaa eller hade achtet, ath thet swa jlla schulle thaga.

Samma dagh vnthe fogaten, borgamesterena och radit, ath 392. Michel Raukes hustru schal nywta borgan j desse viij (8) dagha, ok kan tet forlikas ok offuerthalis jnnen forsagde tijdh, tha ware for sigk; kan thet ecke tha forlicht worde, tha haffue the henne loffuit j retten. Desse ware loffuidzmen medh samende han[d]: primo bonden sielff, Hinrik Ericsson, Jenis Andersson, Erick Praal, Andhers Sculte, Oleff Langh, Hemmingh Olsson, Pedher Olsson, Mattis Lytke, Benct beltere.

Samme dagh vnderuiste her Thure Thuresson forscriffne Michel Rauka medh sine hustru, ath fore ärliga quïnnes frw Ingeborga her Sten Stures och andra ärliga och goda da[n]dequïnnor bön scul haffuer var herre och höffuidzman wnt och tillatit, at hustru Dorathee maa nywta borgan och nade, om hon wil sielff leggie sigh win om medh sin dandeman om boten j the viij (8) daga.

Samma dagh kendes Hinrik Hinriksson for retta, ath han 393.<sup>1)</sup> slogh j hääl färïe karlen wiidh Stekit. Thy dömpdis han til swerdh. Pye memorie.

Samme dagh sagdes for retta, ath Oleff Seck scal fornögia Joan screddere jnnan xiiij (14) dagha sina ketzla medh pant eller peninga viidh sine iij (3) marck.

<sup>1)</sup> Övre hälften av denna sida är blank.

Pedher Slatte<sup>1)</sup>, fulmyndog pa war herre och höffuitz-  
manz wegna.

- Samme dach stode for retta Nic. Persson j Parghas sokn, Laurens hans brodher j samma sochn, Laurens Jönsson j Brennekirkio sochn, Gertrudh Oleff mölneres epterleffua, Margit j fornempda Pargas sokn, alle Pedher Bagges kopperslagares hustru
472. arffuinga, ok lotho vpp Pedher Slatte allan then halffdeel, som thöm rettelige tilfallen är eptther theris söster, forscriffne Pedher Bagges hustru, j thet hws ok liggjende grwndh, som theris söster<sup>2)</sup> vtj bodde, Gudh hennis siel nade, huilkit Per Slatte til forende annan halffdelin j samma hwss warth hanom vplait och atte<sup>3)</sup> ok nw pa thenne halffdeel vplade sin fridzskyllingh, som lagh wissa.<sup>4)</sup>

Michel Rawcka.

[2 juni]. Mandagen nest epter trinitatis annamede piganes fader, som Michel Raukes hustru hade slagit, xl (40) marc stochohmske pa disken j boten for sina dotter, ok tha strax for retten loth fornempde piganes fader Michel Rauka ok hans hustru ok arffuinga quitta, fria, lyduge ok lösa for allt hendermera til tal om fornempde piges dödh for alla födda och ofödda epter thenne dag, som ther pa thala kunno<sup>5)</sup>.

Samme dagh bödh Nic. scriffuere kemmeneren vpp pant iij:e (3:e) tijdh.

473. Samme dach sades for retta, ath Erick Philpusson fornögie her Peder, systemannin j Skoo, sith korn, som thet tha galth, lesten for xvj (16) marc manna mellen.

Klaus kökemeyster.

Samme dach widerkendes Gregers Wittes hustru for retten, ath hon hadhe the lxxx (80) marc klarlega vpborit ok haffde thöm j sine haffuende werio, som Clauus henne senth hade til Abo j retten. Ther medh gaff hon forscriffne Klaus kökemestere quitt for samma peninga summa.

<sup>1)</sup> De följ. orden i rubriken äro senare tillskrivna.

<sup>2)</sup> Ändrat från: hon.

<sup>3)</sup> Se ovan sid. 256 f.

<sup>4)</sup> Jämf. a. a., sid. 116, n. 1037, och Personhist. tidskr. 1918—1919, sid. 14.

<sup>5)</sup> Jämf. ovan sidd. 235 ff., 257.